

Přebíráme vinu našich předků?

Pravděpodobně ano. Každý psycho-terapeut, psychoanalytik zná to neuvědomělé přebírání nevyřešených konfliktů. Děti a vnuci se musí vykoupat v tom, co zanechali jejich předkové nezpracované. Hromadící se sebevražedné pokusy v některé rodině, zamlčování a vyobcování příbuzní, pocit, že jsem mimo sebe nebo řízen někým jiným, nevyjasněné psychické problémy, začínající již velmi záhy, to všechno mohou být odkazy na rodinné zápletky. Může se stát, že celý národ trpí konfliktem viny, kterou způsobila předcházející generace. Vzpomeňme jen na takzvanou Třetí říši, která má dozvuky dodnes. A naopak se nabízí vždy nová šance vzít problémy z jiného konce. V současné generaci pozorujeme větší sociální senzibilitu a kritické vnímání společenských procesů. Když se papež Jan Pavel II. veřejně omluvil za hrůzy způsobené katolickou církví za inkvizice a pronásledování čarodějnic, za nespravedlivé jednání s historickými osobnostmi, bylo to víc než jen formální akt. Byla to nutná očista, zrušení jedné systémové církevní zápletky, efekt odpykání si viny.

O to tíživější je, když staří funkcionáři z časů národně socialistické (NS) diktatury, i bývalí odpovědní funkcionáři SED (východoněmecké komunistické strany) už zase sedí u moci. Takhle nemůže nastat žádné zbavení se hříchů, naopak se tak společnost a dotyčné osoby i se svými rodinami dostanou do ještě hlubší konfliktní zápletky.

Mladý muž trpí depresivními náladami, cítí se ve svém povolání hotelového manažera zcela přetížena jako by ochromen. Žádná tradiční léčení, kúry a sexuální výstřednosti s tím nedokázaly nic udělat. Při hraní rodinných rolí (*tzv. rodinné konstelace*) najednou pozná, že jej rodiče jako dítě nechávali dlouho samotného. Oba rodiče se věnovali gastronomickému provozu. A on pocítoval rostoucí hněv na své rodiče, aniž by si přesně uvědomil jeho příčinu, a začal nápadně kmitat víčky očí, když mluvil. Vnitřní napětí kompenzoval sportem. Když nechal účastníky kurzu hrát role svých rodičů a svou roli, poprvé si uvědomil svou distancovanou pozici vůči rodičům, která zároveň přetékala vášnivou touhou po objetí a lásce. Tížilo ho, když zpočátku otec a matka vedle sebe distancovaně stáli. Až když uviděl, jak se k sobě přiblížili a padli si do náruče, okamžitě se mu ulevilo. „Teď, když si moji rodiče rozumějí, se cítím dobře,“ komentoval tuto scénu. Skutečně z něj spadl enormní tlak. Nebyla to jenom ta opuštěnost v dětství, nýbrž hlavně chybějící zjevná láska mezi otcem a matkou, co ho po léta tížilo.

Když se rodiče nesnášejí, dostávají děti strach. Strach ze ztráty lásky, z osamělosti.

Hledání obětího beránka nepřinese žádnou změnu, nýbrž jen poznání, že je třeba svůj život vzít do vlastních rukou a respektovat život starší generace, tedy jí jej ponechat. Jde o to cítit všechny osoby a jejich dobré úmysly, i když nebyly vždy zdařile realizovány. Jedná se vždy o jakési přestřížení pupěční šňůry a nalezení sebe.

Pavel je jedině dítě a žije ve svých třiceti letech stále ještě u matky. Jeho strýc převzal roli předčasně zemřelého otce. Pavel mluví tiše, je nenápadný. Má pocity viny kvůli svému vztahu na matku a strýce. Finanční situace mu nedovoluje, aby se odstěhoval a najal si vlastní pokoj. Máme zde klasickou past, do níž padá stále více mladých lidí. Matka poutá svého syna velmi silně k sobě, stále jej „vychovává“ a trvá na večerním návratu přesně v deset hodin. A Pavel poslouchá. Se vztekem v hrudi. Kdyby se bránil, zasáhnu pocity viny a také strýc by zasáhl. Nyní ale sedí v kruhu pacientů a zažívá ode všech nejprve vyjádření podpory a povzbuzení k tomu, aby se odstěhoval a sehnal si se státní podporou nějaký pokoj. Všechny napadne, že najednou sedí vzpřímeněji, mluví hlasitěji a kontakt jeho očí je přímější. Zvládně vnitřně a prostorově své osamostatnění?

Anglický lékař Kenneth McAll ve svém bestselleru *Rodinná vina a léčení* přináší bezpočet příkladů o následcích neusmířené viny v pletivu rodiny a příbuzenstva. Poznává také, že jen proces odpuštění a přimluvy za původce viny může vést ke skutečnému vyléčení. Průzkum provedený na Loyolské univerzitě v Chicagu v roce 1978 přinesl poznatek, že mnozí pacienti se pokoušeli o sebevraždu každoročně ve stejný den. Tato data se shodovala s dny, kdy se jejich matka pokusila o potrat. Tento průzkum ukazuje, že plod může vnímat dokonce již i paměťové zážitky dříve, než se ve čtrnácti týdnech vytvoří mozek. Poznatek hovoří jasně:

Výchova začíná již v těle matky.

To, zda žena po dítěti touží a pocítuje radost, nebo dítě odmítá, má pro dítě důsledky.

V této souvislosti budeme asi muset posuzovat paletu duševních nemocí v jiném světle. McAll informuje i o fenoménech příznaků, které by mohly být výplodem stisněné duše, přičemž by se mohlo jednat buď o akce někoho zemřelého nebo ještě žijící osoby.

Zabýváme se více než třicet let těmito fenomény a stále více docházím k názoru, že i zemřelí členové rodiny mohou zasahovat do života svých potomků. A není to ani tak působení

deмонických sil, jak se lidé dříve unáhleně domnívali, jako spíše nouzové signály zemřelých, kteří chtějí poukázat na nějaký nevyřešený problém. Už pouhá tato domněnka by nám měla ukázat význam modlitby a následujícího odpuštění (osvobození od viny ve jménu Boha).

Dostávám často dotazy na serióznost představování rodinných rolí podle Hellingera (*německy Familienaufstellung, pozn. překl.*). K tomu ode mně následující: existuje příliš mnoho nekompetentních mužů a žen, kteří tuto metodu používají. Kdo před širokým publikem po velmi krátkou dobu a bez dodatečné psychologické péče vystavuje lidi takové intimní terapii, jedná nezodpovědně. Pokud se ještě k tomu domnívá, že křesťanskou praxi odpuštění je třeba dávat na vyšší stupeň a nechával shora směrem dolů působit svou velkorysost, pak něco podstatného nepochopil.

Kdo si je sám vědom svých vlastních hříchů, odpouští svým bližním bez návalů domýšlivosti.

Je také nanejvýš pochybné zapojovat zde myšlenky na reinkarnaci a sledovat spletitá zavinění dál, než do čtvrté generace. Jsou tací praktikanti přehrávání rodinných rolí, kteří se domnívají, že našli zápletky dokonce až ze středověku. Takové postupy pacienta totálně znejistují a svádějí jej k dalšímu zkoumání v rámci opakovaného přehrávání rolí. Může pak vzniknout určitá závislost. Nebezpečné jsou poznámky jako „Udělej, co udělat musíš!“ nebo „Jako dítě jsi si troufal se povýšit nad své rodiče tím, že jsi chtěl zabránit jejich rozchodu“. Taková tvrzení způsobují strach a jsou terapeuticky osudná. Kdo vyhledává takovouto formu terapeutických vysvětlení, měl by se lépe informovat a vyhledat dobře fundovaného terapeuta. My ve freisingském domě tuto metodu používáme výlučně v úzkém, důvěrném kruhu, poskytujeme dodatečnou psychologickou pomoc, nezacházíme dál než k prarodičům a ukončujeme hraní rolí rituálem vysvobození a odpuštění. Ostatně takto získané poznatky nesmíme nikdy hodnotit jako neomylné dogma. Emocionální a duševní hutnost, která zde vzniká, tak zvané morfologické pole, vrství pocity, domněnky, výklady a znalosti několika generací. Nesmíme přehlédnout také nebezpečí projekcí ze strany spoluhráčů.

Jörk MÜLLER v knize

UMĚNÍ ODPOUŠTĚT

Léčení zraněné duše,

kteřou vydalo nakladatelství Pragma,
V Hodkovičkách 2/20, 147 00 Praha 4,
www.pragma.cz